

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JA NAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 40.

Lýsingaprisur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 6. oktober 1945.

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárid

19 árg.

Stýrisskipanin.

Javnaðarmanna uppskot til frælsis- og vinabævið millum Føroyingar og Danir, hvarvið øll ósemja, misskiljan og vantrústíð Føroyinga og Dana millum verða tikin burtur með alla — tað er stóðan, ið eigur at samla allar Føroyingar í dag.

Legið at hoyra Jóannes bónda Patursson skriva og tala, at nu skulu vit til hetta valið einans hava stjórnarskipanarmálið at taka steði til samstundis sum hansara eftirmaður. Th. Petersen reikar runt um landið, fund av fundi, og einans talar um pund, gamlar danskar einkjur og alt annað enn stjórnarskipanina.

Hvussu ber hetta til?

Vit hugsa, at stjórnarskipanarmálið einans er eitt esingarmál at taka til hjá honum, tá ið hann hevur brúk fyri tí fyrri at fáa sær vald til at fremja sitt høvuðsmál: *Pening — pund og spekulatjónir.*

Og tá ið nu »pundini« brenna, og tað stendur á spekulatjónar kongum hjá sumnum av matadorunum, er tað einki legið, at hesin esingarflokkur oysir upp um pundini — og gloymir stjórnarspurningin sum fyrsta sirkusnummar.

Men hvat ið so fólkaflokkurin ger og ikki ger, so er stjórnarspurningurin tann spurningurin, vit skulu taka steði til við hetta val. Tað eigur eingin at gloyma.

At sambandið vil hava alt at vera sum tað var undan krígunum er øllum monnum kunnugt. Harímillum vil tað, at vit skulu strika okkara flagg á skipum okkara. Og tingið skal missa aftur lóggávuveldið og lógarmálið skal aftur einans vera danskt.

Hetta er ein stóða, ið er fremmand fyrri meirilutanum í Føroyum.

Fólkaflokkurin? Hvat vil hann?

Fullveldið við ongum skatti ljóðaði parolan einaferð. Og hann hevur ikki minni enn 2 ferðir sett fram fullveldisuppskot við teim donsku 2,3 milliónum sum høvuðsstudi.

Fullveldi við Danskinum at betala fær eingin skilamaður at bera til.

I Danmark sigur Th. Petersen tó, at fólkaflokkurin als ikki vil fullveldi, men vil fegin vera í realunión við Danmark.

Tað er rætt, sum ein fólkaflokkskandidatur gegði í Vik, at eingin »forstóð« realunión.

Tá ið enná ikki oddamenninir í fólkaflokkinum skilja Thorstein Petersen, kann fjeldin av veljarum enn og minni skilja hann.

Fjeldin kann tí ikki greiða atkvæðu fyri nekrum, ið hon ikki skilir — og tí megu menn biða við at greiða atkvæðu fyri fólkaflokkinum. Fullveldið í sjálvstýrisbygdum og »realunión« í Danmark og sambandsbygdum »ophæver hinanden« — er eingin stóða, tað bera bluff, stórmannabluff!

Javnaðarflokkurin er einasti flokkur á tingi, ið hevur eina klára og greiða stjórnarskipanar steði.

Teir vilja hava.

at legtingið skal hava lóggávuveldi.

at Danir og Føroyingar skulu skriva tað frælsisbrævið, at Føroya legting við sínum lóggávuveldi til eina og hverja tíð skal kunna avgera, at tingið yvirtakar ein og fleiri tættir, ja um tað skuldi verið, allar, heilt og fullt soleiðis, at tað fyrri hesar tættir hevur ta fullu peningaligu, umsitingarligu og siðmenningarligu ábyrgdina.

Mál innanfyri hesar tættir, hesi eki, skulu ikki koma til ríkisdag og ríkisstjórn, men einans vera hjá tinginum. Tá ið talan er um lógir, skal tó kongur skriva tær undir.

Landsnevndin skal vera landsins stjórn í hesum málum og umsita tey akkurát á sama hátt sum ríkisstjórnir gera í øðrum londum.

Tey mál, ið tingið ikki yvirtakar eru framvegis felags, skulu hava felags viðgerð.

Føroyingar skulu hava umboð á Danatingi at fylgja við felagsmálunum, til tey eru endaliga viðgjerd, avgjerd og lógfest.

Tann undir krígunum gjøgnumfærda flaggskipan skal standa við.

Á sama hátt skal skipanin, sum er galdandi í dag viðvíkjandi ferðyskum máli og sum hevur givið tí heilan og hollan rætti, halda fram óbreytt.

Ikki gamla sambandslagið!

Ikki prikkalóg! Ikki fullveldi við danska statu sum betalara!

Ikki realuniónar-harmonika mjerka-flokar!

Nei!!

Men javnaðarmanna uppskot til frælsis- og vinabævið millum Føroyingar og Danir, hvarvið øll ósemja, misskiljan og missálit Føroyinga og Dana millum verða tikin burtur með alla.

Tað er stóðan, ið eigur at samla allan ungdom, allar Føroyingar í dag!!

Fullveldi — kvetting

Fólkaflokkurin er aftur vorðin loysingarflokkur

Stjórnarliga hevur fólkaflokkurin verið ein mjerkaflóki. Eingin hevur fingið fatur í, hvat hann veruliga vil. Tað er serliga Th. Petersen, ið er hin spælendi. Hann hevur rópað: fullveldi! Hurrá! svaraðu hansara høvuðdukaðu so væl sum hattlevsu róparar. So nú var tað eina ferð: realunión! Hurrá! svarar úr homrum.

Um hann, sum maðurin segði, rópti: kyss meg....! Hurrá! og klams vildi aftur hoyrst úr homrum.

Á fundi í Havn rópti harra Th. Petersen, fólkatingsmaður, bankastjóri og trolara-lysttursiglandi:

»Vit vilja yvirtaka alt, betala alt — eisini læraralønirnar!«

Tá ið hann segði hitt seinasta sýndi hann sitt »elskiliga« snerki. Eitt vælsignisli til allar føroyskar lærarar.

Fullveldi, kvetting er altso valparolan hjá fólkaflokkinum nú.

P. K.

KVOTASPUÐNINGUR

Hver maður í Føroyum skilir, at rættindini til at selja fisk í Bretlandi og á fastlandinum eru lívsmál hjá Føroyingum.

Tað er tí skyldan hjá monnum, ið ráða fyri borgum, at gera tað, ið stendur til teirra, fyri at fremja og verja selurættindini.

Hvat er nu gjørt?

Hvat hava teir ymsu flokkarnir gjørt?

Longu tá ið P. M. Dam var í Bretlandi talaði hann við sínar partamenn um henda brennandi spurning og heitti á teir um at styðja okkara Føroyinga ynski um óskerdan fiskaselurætt.

Tá ið talan var um at fara í sterlingblokkin, tóku javnaðarmenn,

sjálvstýrismenn í L. Zachariasens fylgi og sambandsmenn steði fyri at fara í sterlingblokkin og atkvæðu uttan himpr fyri at taka við tilbodnum frá Bretlandi um, at vit skuldu kunna ganga í handils-samvinnu við Bretar og vera undir teirra forðing og vörnd.

Tað er sambært okkara sterlingblokkasáttmála vit nú eiga óskerdan selurætt í Bretlandi.

Men eingin Føroyingar eigur í dag at gloyma, at ein flokkur, okkara núverandi stórsti flokkur, fólkaflokkurin, bardist sum úlvur ímóti, at vit skuldu ganga í sterlingblokkin. Hann mótmælti munnliga, og hann mótmælti skriftliga og segði, at Føroyingar skuldu ongan sáttmála gera við orrustufóð, sum hann kallaði Bretatjóð.

Vann fólkaflokkurin tá, fekk hann íggjenum, at vit segdu nei at fara í sterlingblokkin, vildi tað staðið tiggjuferðir verri fyri við okkara selurætti í dag, enn tað ger.

Málið um at senda menn at samráðast við Bretar um fisk-fiskaseluna gjerdi legtingsformaður Th. Petersen einki við, meðan hann var á tingi, og hann lat tað sum so mong, mong onnur lívsmál liggja eftir sær ógreidd og óviðgjør, tá ið hann og hansara 11 fylgissveinar rýmdu hysteriskir av tingi.

So skjótt teir 12 vóru rýmdir, vórðu valdir menn at fara niður til Bretlands at samráðast.

Menninir eru:

1. Kjølbro við tiltaksmanni D. Niclasen.
2. Kr. Djurhuus við tiltaksmanni S. P. Petersen.
3. P. M. Dam við tiltaksmanni Poul Niclasen.

Tá ið Danir við Christmas Muller, Bramsnes o. fl. vóru í Bretlandi til samráðingar, segdu teir — eftir áheitan — at spurningurin Føroyar-Bretland ikki skuldi takast við í samráðingunum Breta og Dana millum.

Vit koma so stutt at hava okkara egna samráðingar við Bretar um kvotu og handlið, tá ið Bretar vilja hava sterlingssáttmálan til viðgerðar.

Av hesari til hvørt einasta orð áltandi frágreiðing sæst.

At fólkaflokkurin er einasti flokkur, sum ikki bara einki hevur gjørt fyri at fremja okkara kvota- og handilsinteressur í Bretlandi, men hann hevur beinleis við sín um bardaga móti, at vit fóru í sterlingblokkin verið uti fyri at spenna brein fyri okkara interessum í Bretlandi.